

Taalonderwijs

Ingrid de Lange werkt op SBO de Watergeus met de oudste kleuters. Gesprek- en luistervaardigheid, woordenschat en sociaal/emotionele vaardigheden krijgen extra aandacht op deze school. Sinds twee jaar werken Ingrid en haar collega's met de taalronde, een werkwijze waarin de eigen ervaringen van de kinderen centraal staan en de taaldomeinen op een natuurlijke manier met elkaar worden verbonden.

Sinds we met de taalronde werken, zijn de kinderen meer betrokken bij de kringactiviteit. Ik introduceer het onderwerp door te vertellen over een eigen ervaring. Hier vertel ik de kinderen over een keer dat ik logeerde bij oma toen ik klein was. Ik probeer zo te vertellen dat de kinderen het voor zich kunnen zien.

De kinderen zijn nieuwsgierig en luisteren aandachtig. Door mijn verhaal herinneren zij zich eigen ervaringen met logeren. Sommige kinderen stellen mij vragen om mijn verhaal beter te begrijpen. Andere kinderen kunnen niet wachten om over hun eigen ervaring te vertellen. Op mijn vraag: 'Wie heeft er ook weleens ergens anders geslapen dan in je eigen bed?', willen ze allemaal tegelijk vertellen.

Om iedereen even aan bod te laten komen, mogen ze om de beurt kort een plek noemen waar zij weleens hebben geslapen. Het valt mij op dat er goed naar elkaar geluisterd wordt. De kinderen stellen elkaar gerichte vragen. Er is belangstelling voor elkaar. Soms heeft een leerling geen eigen ervaring met het onderwerp. Door het onderwerp te verbreden naar 'ergens anders slapen dan in je eigen bed', kunnen alle kinderen mee praten.

Nadat de kinderen kort hebben verteld in de kring, gaan ze in tweetallen uitgebreider vertellen over hun ervaring. Ze zijn echt gericht met elkaar aan het praten en weten dat ze vragen mogen stellen om een beter beeld te krijgen van de gebeurtenis, maar eerst goed moeten luisteren.

We zijn al een tijdje bezig met de taalrondes. De meeste kinderen kunnen al heel zelfstandig in tweetallen gesprekken voeren. Ze hebben geleerd dat als je het niet kan verwoorden, je het ook kan uitbeelden. Soms weet een ander dan het goede woord. De kinderen gebruiken deze manier van in gesprek gaan ook op andere momenten. Het leukste vind ik dat ze 's morgens bij binnenkomst spontaan aan elkaar gaan vertellen over hun belevenissen.

Na de tweetalgesprekken tekenen de kinderen de ervaring waar ze over verteld hebben. De tekening helpt hen steeds meer als ondersteuning bij het verhaal. In het begin was de tekening snel klaar. Door erover te praten en vragen aan elkaar te stellen gaan de kinderen steeds gedetailleerder tekenen en vertellen.

Amir is slechtziend en maakt gebruik van een loep die zijn tekening vergroot op een beeldscherm. Hij kan op die manier gedetailleerder tekenen, wat een extra ondersteuning is bij het bijschrijfgesprek dat ik later met hem ga voeren. Hierdoor komt hij tot een meer beeldend verhaal.

Het bijschrijfgesprek maakt dat kinderen inzicht krijgen in wat je allemaal moet vertellen wil een ander je verhaal begrijpen. Zoals wanneer het was, wie erbij waren en wat je precies deed. De juiste vragen stellen is belangrijk. Kleuters vinden het nog moeilijk om een duidelijk verhaal te vertellen. Vaak lopen de gebeurtenissen door elkaar. De tekening is daarbij ondersteunend.

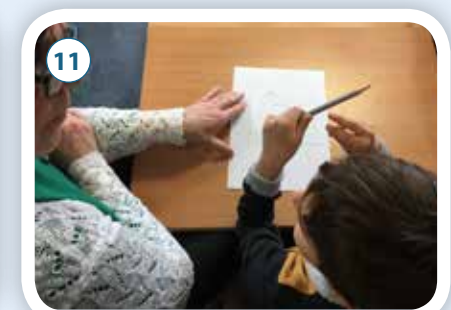
Meer weten over Taalrondes? www.taalvorming.nl

Ik probeer de eigen ervaring van de leerling voor mij te zien terwijl hij mij daarover vertelt. Tijdens het bijschrijfgesprek komt Albert erachter dat hij iets is vergeten te tekenen. Dat doet hij dan alsnog. Zo wordt wat hij beleefde mij steeds duidelijker.

Zin voor zin herhaal ik wat Albert mij vertelt terwijl ik het opschrijf. Door het steeds even samen terug te lezen, geef ik hem de kans om te controleren, of het klopt wat ik opschrijf. Soms zeggen kinderen dan, dat ik er nog iets bij moet schrijven of dat het net even anders moet. Terwijl ik voorlees, wijs ik bij. Hierdoor zien de kinderen wat de goede schrijfrichting is.

De kinderen ervaren plezier in het vertellen van hun eigen ervaringen en zijn erg gemotiveerd om op zo'n manier te vertellen dat het voor anderen duidelijk is. Door het verhaal op te schrijven leren ze dat je verhaal bewaard kan worden om later nog eens voor te lezen of om aan je ouders te laten lezen. Zo wordt de ontluikende geletterdheid gestimuleerd.

Samen controleren we het verhaal en dan kunnen de kinderen zelf eventueel nog veranderingen aan (laten) brengen. Zo leren ze dat wat er staat niet fout hoeft te zijn, maar door het terug te lezen horen ze wat er nog duidelijker kan en wat nog toegevoegd kan worden. En of de volgorde van wat er beschreven staat wel klopt met hun ervaring. De verhaalopbouw komt hier regelmatig aan de orde.

Bij het voorlezen en evalueren van de taalronde zijn de kinderen zeer betrokken. Ze vinden het spannend om hun verhaal nog een keer te horen en het aan de anderen te laten horen. Soms stellen ze aanvullende vragen over het verhaal of de tekening van een ander kind. Ik bundel de verhalen per ronde tot een boekje. Deze boekjes worden regelmatig en met veel plezier gelezen.